

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 48—
pol leta . . . „ 24—
četrt leta . . . „ 12—
en mesec . . . „ 4—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 50—
za pol leta „ „ 25—
za četrt leta „ „ 13—
za en mesec „ „ 4'50

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez pošiljate denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 14 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu števil. 19.
Upravništvo je na Marijinem trgu števil. 8. —
Telefon števil. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Ljubljana, 18. decembra 1918.

Koliko poštenih in nedolžnih ljudi je propadlo in pomrlo v tej svetovni vojni, ne bo nikoli znano. Saj ni šlo na tisoče — šlo je na milijone. Naši potomci bodo imeli dovolj dela, da vse to vsaj približno preštejejo. Te dni pa se je pojavilo v nemških listih kratko sporočilo, ki smo nehoti obstali ob njem. Neki častnik, ki je bil ves čas vojne na tistem višjem sodišču na Dunaju, kamor se je poročalo, koliko civilnih ljudi so pobesili in postrelili, poroča, da je bilo samo v Avstriji ob sojenih in postreljenih 14.200 ljudi. Sam priznava, da je število najbrže večje: uradnih obsodb je bilo 11.480. Torej enajst tisoč štiristo ljudi je šlo težko pot iz ječe na morišče. Sedaj pa pride najlepše: 3800 od teh ljudi je bilo po smrti pomiloščeno. To se pravi: avstrijski rablji so tako hiteli s svojim delom, da niso čakali niti na potrditev razsodbe. In vključno temu so baje ta sodišča z drugega „višjega“ mesta dobila ukaz, češ da so prepočasna in se preveč obotavljajo.

Vključno vsej grozi, ki smo jo videli in slišali, nas obhaja mrzla zona, ko čitamo taka poročila. Pa to ni še vse. One številke označujejo samo število onih, ki so bili obsojeni in umorjeni. Kolkoli pa jih je bilo čbešenih in postreljenih brez razsodbe. Saj je bilo samo v Bosni in Hercegovini pobešenih nad 30.000 domačih prebivalcev. Fotografije, ki nam kažejo te prizore, so nekaj najstrašnejšega, kar si moremo predstavljati. Neroneve človeške baklje in igre po cirkuših so bile še človeške v primeri s tem, kar se je godilo v Avstriji pod njegovim „apostolskim veličanstvom“, habsburgovskim morilecem na debelo — Francetom Jožefom. Prinesli smo v dveh člankih samo malo sliko o tem, kaj se je godilo pri nas — moremo si torej misliti, kako je divjala ta justica na Poljskem, na Moravi, v Bosni, v Srbiji. Enajst tisoč in nekaj sto je zaznamovanih — kje pa so nešteti grobovi brez imen, kjer počivajo najboljši naši slovanski ljudje. Vsi ti tisoči so bili

naša slovanska kri, ki je tekla v boju za našo svobodo.

V teh dneh ne smemo pozabiti teh naših žrtv. Nečemo plačevati enakega z enakim — ne smemo pa biti tudi tako rahločutni, da bi brez kazni odpuščali vsem, ki so bili sokrivi velikega greha. V Ljubljani so komaj za pol ure zaprli največje sovražnike našega naroda, ki so imeli na vesti težke grehe — potem pa so se nam že smilili in smo jih — izpustili. Tako so nekaznovani odnesli pete. Sedaj pa sede tam za našo mejo in čakajo, da se stvar malo poleže — in upajo celo, da pridejo nazaj. Nam so se smilile njih „eksistence“, njim pa se ni smililo življenje naših bratov. Kaj je njim bila tuja eksistenca? Saj so v tujem trpljenju hoteli — graditi svojo bodočnost.

Slovenski narod je zmagal v mukah in trpljenju. Ta drago odkupljena zmaga bo popolna šele tedaj, ko bodo kaznovani vsi krvniki, rablji in njih pomagači. Zato zahtevamo večje odločnosti. Mi smo zmagovalci. Ali znamo biti zmagovalci? Pomislimo samo, kaj bi bili delali Nemci z nami, ko bi bili zmagali . . .

Ne bodimo predobri in preskromni. Ne bodimo polovičarji. Cujemo, da se je osnovalo društvo, ki bo zbiralo ves material in opozarjalo javnost na razne slučaje. Naša javnost zahteva sodbe in obsodbe nad krvoloki, ki so iskali naše krvi, žrtve . . .

Pozdravljamo to društvo in upamo, da bo pri njem delovala naša javnost, da ne bomo redili gadov na svojih prsih.

Dr. Janko Leskovec:

Srbi in mi.

S sklepom Narodnega veča v Zagrebu z dne 24. listopada t. l. so izrekli narodni zastopniki jugoslovanskega ozemlja bivše Avstro-Ogrske, da se združijo s Srbijo in Črnogoro v enotno državo. In s pritrdilnim odgovorom srbskega prestolonaslednika je velika Jugoslavija meso postala.

Ideja ujedinjenja je zadobivala realnost. Kakor val penecnega morja je zavalovilo prerojenje človeka-trpina. Slovenski podčastniki, živeči v vednih stikih z moštvom in deleči z njim usodo, so se začeli zavedati svojega poslanja in narodne dolžnosti ter začeli širiti idejo svobodne Jugoslavije. Marsikateri podčastnik je moral v Italiji prestatu nebroj šikan in preganjanj, tako so n. pr. mladega narednika Beneša zaprli zaradi njegove odkrite in neustrašene propagande med moštvom.

Tega gibanja so se vojaške oblasti ustrašile. Napele so zadnje sile, da bi v kali udušile to novo življenje. Ni jih bilo niti strah niti sram najnižkotnejših sredstev. Vojaška cenzura je za fronto odredila do skrajnosti stroge odredbe. Autodafé za slovensko časopisje; posebno „Slov. Narod“ in „Slovenec“ sta vživala skrbno paznost te cenzure. Vojak, išoč v težkih urah razvedrila in bodrila v svojem domačem časopisu, je bil sedaj mesece in mesece odrezan od svoje domovine. Pri nekaterih jugoslovanskih polkih, zlasti pri onih, ki so bili zaznamovani

Omenjeni sklep je pa nepotrebno vzbudil razburjenje in vznemirjenje. Nepoučeni ljudje so se menda celo bali, da s tem sklepom preneha naše delovanje na literarnem in kulturnem polju, da bo slovenščina odpravljena iz šole in podobno. Vse to je docela neutemeljeno.

Vsa ta bojazen izvira iz tega, ker mi Srbov prav nič ne poznamo, ker ves naš nazor o Srbih izhaja iz one duševne hrane, ki so jo nam podajali zastopniki bivše Avstro-Ogrske v dobi pred in zlasti med svetovno vojsko.

Ni se čuditi, da naše ljudstvo Srbov iz kraljevine in Črnogore prav nič ne pozna. Ves čas je ostalo pod vplivom Srbom sovražnih elementov. Ločile so ga od njih državne meje in poleg tega je korumpirano nemško časnikarstvo delovalo z vso silo na odtujitev tako, da so nazori, razširjeni med našim narodom o Srbih naravnost gorostasni.

Ni zameriti, da tudi srbsko preprosto ljudstvo o nas ni poučeno in da nas je zamenjavalo in identificiralo z Nemci in Madžari, z eno besedo, da nas je smatralo za sovražne Švabe. Preveč so Srbi pretrpeli s strani bivše habsburške monarhije!

Velika sramota pa je, da naša inteligenca tako malo pozna Srbijo in Srbe sploh. V tem oziru nas Srbi skozi in skozi prekašajo. Mnogo jih je prihajalo v naše kraje in niso se mogli načuditi lepoti naše zemlje in dosti vzljubiti pridnega in nadarjenega našega ljudstva. Ko bi se mi tako bavili s srbskimi zadevami, kakor so se oni z našimi, bi bila vsa nesporazumljenja že davno odstranjena in poznali bi se in spoznali, da smo si v mnogih ozirih res podobni kakor brat bratu.

Spoznavanje je torej nujno potrebno; ne samo kljub sto in stoletnemu trpljenju pod turškim jarmom so nam Srbi v mnogih ozirih najlepši vzgled. V prvi vrsti občudujemo njihovo svobodoljubnost. Ta pojem je pri nas naravnost neznan; nad tisočletno suženstvo nas je tako moralno pokvarilo, da se z mislijo svobode niti prav sprijazniti ne moremo; kot pravi hlapci Jarneji smo se čisto na-

vadili in sprijaznili s svojo podložnostjo. Srbi so nam vzor domovinske ljubezni — dokaz osvoboditev od turškega jarma, ki so jo sami izvedli, in sedanja vojska. Srb je po svojem prepričanju, bistvu in uredbah popoln demokrat; v Srbiji nimajo ne plemštva, ne privilegijev, ne naslovov. Pijanstvo, ta gnusna razvada in strast naših ljudi je v Srbiji neznana prikazen; tudi ob največjih slavnostih odhajajo ljudje trezni, do ekscesov v pijanosti ne pride nikoli. Prisostvoval sem leta 1913. shodu mladoradikalnega dijaštva v Belgradu — vršil se je v mlekarini. Nikdo ni zavžl niti kapljice alkohola, pač pa se je pilo mleko. Srbski oficirji so skoro brez izjeme abstinenti, zlasti mlajši.

Za kmečko prebivalstvo je Srbija raj. Vsa moč in sila srbske države je sezidana na krèpkem in zdravem kmečkem stanu na posevstvih srednje velikosti. Veleposestev tam doli ni. Srbska vlada skrbno čuva nad tem, da se posestva ne razkosajo; prepovedano je prodati toliko posestva, da bi kmečka družina ne mogla iz zemljišča živeti; tudi zadolžitvi so stavljene gotove meje. Celega posestva nikdar ni dovoljeno eksekutivno prodati. Kar je vsled teh zakonitih naredb hipotekni oz. meljoracijski kredit nekoliko omejen, je država organizirala ustanovitve velike hipotekarne banke z naslovom: „Uprava fondova“ ki omogoča poljedelcem primeren kredit, ne da bi se jim bilo treba zadolžiti pod neugodnimi pogoji. Zadrugištvo srbsko je izborna razvito in dobro organizirano; že davno pred vojsko je šlo nad 1000 združenj in podpira ga v vsakem oziru zakonodaja. Kako je ta izvrstna, dokazuje izrek dr. Kreka, tega izvrstnega poznavatelja zadrugiške zakonodaje, ki je izjavil, da ima Srbija med vsemi državami kar jih pozna, najboljši zadrugiški zakon.

Nasproti tem srbskim vrlinam se moremo mi pohvaliti le z neznatnimi prednostmi in še te so posledice dejstva, da smo mi že več nego tristo let prosti najhujše — turško sužnosti, ki so se je Srbi defitivno otresli še leta 1878. Prekašamo torej Srbina na-

WAN DEBEVEC:

Pred razpadom na fronti.

Takoj po ponesrečeni julijški ofenzivi na Piavi so se v jasnejših konturah pojavili znaki razkroja in razpada avstroogrške armade.

Dolgo so razni krvniki tiščali k tlom svobodni polet slovenskega vojaka. Ni smel misliti svobodno, ni smel javno izgovoriti tega, kar mu je tiščalo srce, kajti vojaški sodni aparat, ki je ravno v tej vojni padel na najnižji nivo podlosti in nizkosti, je slovenskega vojaka teroriziral in tiščal z vislicami, bajoneti in svinčenkami.

Na skrivaj so se shajali prijatelji, tiho govorili o lepi bodočnosti, čitali slovenske liste in se navduševali v težavni borbi za osvobojenje izpod jarma Habsburžanov, ki so nam pred petsto leti zatrli simbol demokratičnega državnega prava, simbol, utelešen v ustoličenju vojvod na Gospo-svetem polju. Sanje teh prijateljev so postale resnica . . .

za manj zanesljive, je bila cenzura do smešnosti stroga. Tako so se morali vojaki bivšega gorskega strelskega polka št. 2 pred odhodom na dopust podvreči pri poveljstvu najstrožji telesni preiskavi, morali so se včasih sleči, da ne bi odnesli kako „nevarno“ pismo v zaledje, in še strožja je bila procedura pri njih povratku z dopusta. Cenzura je pošto zadrževala tedne in to je vojaka podžigalo v nezadovoljstvu.

Lakota, glačovanje, pravzaprav sistematično izstradanje je bilo gonilni element v tem razkrajnem procesu. Zlasti zadnji mesec so nastopili kritični momenti glada. Dokler so italijanska mastnocrodovita polja hranila pridelke, krompir in koruzo, je vojak kradel, da si je potolažil upornost želodca. Ognji so goreli po zapuščenih italijanskih domovih takole na mrak in fantje so pekli koruzo ali kuhali polento. In pri tem so bili zelo iznajdljivi. Izfabricirali so si lasten mlin „ribežen“. Kos pločevine so na gošto preluknjali in na ven molečih vzbočkah „mleli“ koruzo . . . Zadnje dneve pa je nastala kriza, katere ni mogla vo-

jaška uprava kljub vsakovrstnim odredbam proti „skladišnim mišim“ (tatovi, ki so nosili iz vojaških skladišč) nikakor ublažiti. Nastopilo je pomanjkanje mesa, pomanjkanje vsega. Dajali so vojaku buče in travo.

Revolucionarne ideje so našle na fronti šele odmev, ko so začeli tja prihajati „boljševiki“, vojaki, nazvani, ker so se vrnili iz ruskega vjetništva. Njim so višje komande posvetile podvojeno pažnjo, sestavljati so se morali posebni sezname. Da paralizirajo to gibanje, so vpeljali po vseh bojnih formacijah poduk o domovinoznanstvu, s katerim naj bi častniki (zlasti učitelji) v vojaku dvigali hrabrost, pogum in up na zmago.

K temu pa se je pridružila še obrambena propaganda, ki je imela glavni smoter, udušiti vpliv ententine propagande med vojaštvom. Ta obramba je v kričečih plakatih skušala v gladnem vojaku vzbuditi ponos in pogum za nadaljni boj.

(Dalje prih.)

prednejšem obdelovanju zemlje in številu pismenih ljudi. Med nami se je neprimerno boljše razvil obrtni stan in tudi v higijeničnem oziru jim prednjačimo.

Medsebojno spoznavanje in izpolnjevanje je torej na obeh straneh potrebno in koristno. Smo pa Srbom ljubi in dragi? Na to samo nekaj iz mojih osebnih spominov. Ko sem leta 1913. prišel v Beograd in to brez vsakega priporočila, sem bil sprejet, kamor sem prišel, kot najljubši brat. Brez vsakih formalnosti sem imel dostop v vse urade v svrhu informacij in so mi bila odprta vsa mesta, in bi mogel vstopiti v vsako ministrstvo. Ponovno se mi je zatrjevalo, da smo mi Slovenci najbližji in najljubši bratje in se mi je to tudi z dejstvom hotelo dokazati. Ker bi bil namreč moral na sprejem v srbsko državljanstvo čakati jako dolgo — nad eno leto — sem prišel v denarnem oziru v neugoden položaj, in sem to mimogrede nekoč omenil revnatelju Srbske izvozne banke, ki je bil tudi poslanec v skupščini. Takoj mi je ponudil svojo pomoč, vprašal, koliko potrebujem, odprl blagajno in dobil bi bil poljubno svoto — jaz, tuje, neznan in brez porokov. Tako visoko mnenje so imeli o nas bratje Srbi! Odklonil sem seveda hvaležno to blagodušno ponudbo, pri odhodu pa razmišljeval, kaj bi bilo z menoj, avstrijskim državljanom, če bi prosil v lastni državi n. pr. v nemškem Gradcu ali na Dunaju za kako službo, oz. če bi se celo izrazil v smislu, kakor sem se pri predsedniku omenjene banke. S kakim zasmehom bi zavrnil, da vrgli na ulico avstrijskega državljan, toda — slovenske narodnosti. Edino pri eni stvari mi niso mogli iti Srbi na roko, glede hitrejših pridobitev srbskega državljanstva. Dr. Božo Marković, znan iz Friedjungovega procesa, mi je na tozadevno urgenco rekel, da se tu ne da nič storiti, ker nasprotuje vsaki predčasni rešitvi zakon in zakon je svet. Ne godi se samo meni tako; tudi Milan Prebičević je moral čakati na sprejem v državljanstvo nad poldrugogo leto. Mislim, da ta dejstva za doščajo.

Srbija ima za nas še poseben pomen. Slovenija tudi za slučaj razdelitve plodne zemlje med kmetovalce ne bo mogla preživeti hitro se množčega našega naroda in bo treba pogledati drugam. Doslej je šlo izseljevanje v druge kraje v severozapadno smer. V prihodne bo treba paziti, da ostanje vse naše produktivne moči pridržane izključno veliki jugoslovanski državi, da delamo sami sebi ne več tujcem, da torej prebitek našega ljudstva krene v jugovzhodne dele velike Jugoslavije.

Konečno še par besedi o srbski vladarski rodbini. Srbi Karagjogjevičev ne smatrajo za po Bogu jim postavljene vladarje, temveč samo za dneve pooblaščenca izvršiteljev narodne volje. Pač pa jih ljubijo in čislajo, ker je praded dinastije junaški Črni Juri osvobodil Srbijo od turškega jarma. Dinastija jim je torej simbol narodne svobode in neodvisnosti. Sedanji kralj je sam živel v pregnanstvu; torej vé, kaj pomeni svoboda, spoznal pa je v Švici tudi bedo in pomanjkanje. Ima dar izbrati po ljudskih zastopnikih najsposobnejše može za vodstvo države in se je njegovem prizadevanju posrečilo malo in prezirno državo tako povzdigniti, da je prebolela vse krize. Izšla je kot zmagovalka iz carinske vojske z Avstro-Ogrsko, prestala je aneksijo vojske Bosne in Hercogovine vl. 1908., zmagala v dveh balkanskih vojskah v letih 1912. in 1913. in slednjič junaško prebolela najhujšo krizo sedanje vojske.

Prestolonaslednik je pravi sin svojega očeta, zelo priljubljen pri ljudstvu in vojaštvu. Pripisujejo mu velike vojaške talente, ki si jih je pridobil kot učenec velikega vojskovodje Putnika. Oče in sin sta navdušena Jugoslavana.

Dejstvo je, da je Srbija v letih 1904. in 1914. jako napredovala, da je uredila finance, pridobila velik ugled v zunanjem svetu, zboljšala upravo in pravosodstvo in v vsakem oziru po-

ložila temelj k veliki in srečni bodočnosti.

(Ta članek smo prejeli že za prvo številko, pa ga vsled pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti. Op. ur.)

Jugoslavija.

„Križa v skupni vladi.“

Beograd, 17. decembra. (Lj. k. u.)

V novem jugoslovanskem kabinetu je še pred potrditvijo po regentu nastala križa. O vzroku ni še nič znano. Designirani ministrski predsednik Pašić je še v naslednjem trenutku odklonil prevzeti ministrsko predsedništvo. Za danes so voditelji srbskih in v Narodnem Veču zastopanih političnih strank poklicani k regentu. Domnevajo s precejšnjo gotovostjo, da bo večji del objavljene liste sprejet v novo kombinacijo. Rešitev krize pričakujejo jutri ali pojutrišnjem.

Regent Starčevići stranki prava.

Zagreb, 17. decembra. (Lj. k. u.)

Starčevićeva stranka prava je dobila na svoj brzojavni pozdrav od regenta Aleksandra iz Belgrada nastopni odgovor: „Iz vsega srca se Vam zahvaljujem za čestitke, ki mi jih je poslala skupščina Starčevićeve stranke prava o priliki krstnega slavlja moje rodbine. Zagotavljam Vas, da se bom, zvest tradicijam hrvatskih in srbskih kraljev ter idealom Ante Starčevića z vsemi močmi trudil, da se združi naš narod v jugoslovansko državo na svojem celotnem etnografskem ozemlju. S to svojo politiko gradimo po načelih, ki jih je postavil umni predsednik severoameriških Zedinjenih držav Wilson ter smo prepričani, da bodo ta načela zmagala in prinesla tudi našemu težko preizkušenemu troedinemu narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev popolno samostojnost. Sporočite vsem članom Starčevićeve stranke prava in vsem volilcem strankinih poslancev moj pozdrav. Sporočite jim, da hočeva moj oče in jaz vladati samo svobodnemu narodu in da bodo nad vse spoštovala ravnopravnost vseh treh plemen.“

Program srbske socijalistične stranke. Združitev z Bolgarsko.

Zagreb, 17. decembra. (Lj. k. u.)

Srbska socijalistična stranka objavlja svoj program, ki se izreka za vzpostavitev internatijonale iz za zagotovitev uspehov za socijalne revolucije. Stranka se izjavlja za jugoslovansko enotno državo in zahteva uveljavljenje sledečih zahtev: Odstranitev fevdalnih pravic, konfiskacija vsega cerkvenega premoženja, ločitev cerkve in države, splošna volina pravica za oba spola, na podlagi strogega proporca, sestavitev osrednje vlade in združitev Bolgarske z jugoslovanskim ozemljem.

„Za Medmurje.“

Deputacija iz Medmurja je predložila poverjeništvu za nar. obrambo spomenico o grozotah, ki jih uganjajo madžarski pandurji in tolpe. Narodna vlada SHS je spomenico vzela na znanje in jo sporočila Narodnemu Vječu s prošnjo, da čimprej zasedejo srbske ali druge ententne čete Prekmurje in Medmurje.

Mestni magistrat v Mariboru v jugoslovanskih rokah.

Narodna vlada SHS v Ljubljani je sklenila v seji z dne 13. t. m. razpust mestnega magistrata v Mariboru, za vladnega komisarja je imenovan okrajni komisar dr. Vilko Pfeifer iz Krškega.

Laška nasilstva v zasedenem ozemlju.

Trst, dne 16. decembra. Dr. Pošič, dr. Cukar, dr. Mogorovič so še vedno v zaporu. Goriško slovensko inteligenco, med katero posebno dr. Podgornika, držijo še vedno v Krminu in jih menda nameravajo odvesti v Italijo. Dosedanje intervencije njim v prilog so bile brezuspešne.

Pulj. Dr. Zuccon je tožen pred vojaškim sodiščem. Ob priložnosti po-

greba zdravnika okrajne bolniške blagajne v Pulju, Hrvata so na tamošnjem Narodnem domu s razobesili hrvaško zastavo na pol droga. Laška fakinaža je vdrla in je zastavo zažgala. Laški oficirji so nato predsedništvu Narodnega doma izrazili svoje obžalovanje, a kljub temu je sedaj, dr. Zuccon kot predsednik Narodnega doma tožen radi kršenja naredbe, ki prepoveduje izvešanje naših zastav.

Ljudsko štetje na Reki in v okolici.

Zagreb, 17. decembra. (Lj. k. u.)

Iz Reke poročajo: Italijanski narodni svet je za Reko in okolico odredil ljudsko štetje, ki se je pričelo te dni. Italijanska oblastva uporabljajo vsa nasilna sredstva in poizkušajo prisiliti hrvatsko prebivalstvo, da bi se zglasilo kot italijansko.

Slovanski svet.

Čehoslovaki zasedli nemško mesto Liberec.

Praga, 17. decembra. Včeraj rano so češkoslovaške čete zasedle mesto Liberec. Poveljnik je zahteval predajo Mestnega doma; župan je protestiral. Na intervencijo francoskega častnika se je mesto predalo. Čehi so odstavili župana in mestni svet ter določili komisijo 7 Nemcev in 4 Čehov, ki naj vodi nadalje mestno upravo. Odredili so, da se mora narodna obramba razpustiti v petih dneh. Popoldne so čeho-slovaški vojaki ob burnih „Slava“ klicih izobesili na Mestnem domu belordečo zastavo. Ko se je na balkonu pokazal francoski častnik, je priklopel navdušenje Čehov do vrhunca. Medtem so prihiteli Nemci in jeli peti „Die Wacht am Rhein“. To pesem so preglasili „Slava“ klici in petje Čehov.

Usoda ruskega zlata za Nemčijo.

Berlin, 16. decem. (Lj. k. u. -KB.)

Rusko zlato, ki ga morajo Nemci glasom točke 19. pogodbe za premirje oddati, je odšlo 7. decembra v Saarbrücken, 9. decembra pa v Pariz. Spremljali so ga 4 nemški izvedenci in se nastanili na nemškem poslaništvu v Parizu. Predaja in preiskovanje zlata zavzameta več časa.

Poljska in Nemčija.

Berlin, 16. decembra. Listi poročajo, da je poljska vlada prekinila politične odnose z Nemčijo. Prekinila je vsa pogajanja z nemško vlado.

Mirovna pogajanja.

Italija se klanja Wilsonovim načelom.

Curih, 16. decembra. (Lj. k. u. KB.)

Italijanski senat je sprejel proračun in se je nato odgodil. — V debati je izjavil ministrski predsednik Orlando, odgovarjajoč na različna vprašanja: Italija ne more demobilizirati, marveč mora radi težko, ki bodo sledile vojni vzdrževati svoje čete. Kar se tiče italijanskih aspiracij, so podrejene vprašanjem splošnega značaja, katerih rešitev pristojna edinole mirovni konferenci. Pri končni ureditvi vseh spornih vprašanj bodo merodajna Wilsonova načela, katerim ostane Italija zvesta, ministrski predsednik pa ne more reči, do katere meje. V praksi bi utegnili imeti Wilsonova načela ovire, ki bi zavlačevala uresničenje naših aspiracij. Glede vprašanja vojnih odškodnin, ki jih izključuje predsednik Wilson, bo Italija zavzela isto stališče, kakor ostali zavezniki. Med aliranci vlada popolna solidarnost, ki izvira ne samo iz pravice, za katero se bojujejo, marveč tudi iz skupnih izgub. V tej za nas odločilni uri, je končal Orlando, gojimo čut globokega zaupanja in prijateljstva. Dobro vemo, da se moramo opirati na obojestransko zaupanje in smo uverjeni, da bodemo srečno premagali vse težkoče. — Senat je nato soglasno sprejel resolucijo, v kateri izraža svoje zaupanje, da bodo italijanski delegati na mirovni konfe-

renci delovali v duhu uresničenja naših duševnih in materijelnih aspiracij.

Amerika — malim narodom.

Berlin, 17. decembra. (Lj. k. u. KB.) „Berliner Tageblatt“ poroča iz Monakovega o ameriškem mirovnem programu: Eifflov stolp razširja nastopno brzojavko: „Vsem! Državni tajnik za mornarico Daniels je izjavil v Baltimoru, da Amerika na mirovni konferenci ne bo zahtevala ne ozemlja, ne vojne odškodnine. Mali narodi morajo dobiti iste pravice kot veliki. Odstraniti je treba vse vzroke, ki bi utegnili imeti za posledico novo vojno. Zahtevali bomo jamstva za svobodo in za zvezo narodov, ki bi imela moč, preprečiti vsa nasilstva.“

Politični pregled.

Vojni pohabljeni Wilsonu.

Bern, 16. decembra. Francoski listi poročajo: V torek popoldne se je zbrala v Parizu na skrajnem koncu Boulevarda in na Montmartru velika množica vojnih pohabljenecv in se je strnila v sprevod, ki se je jel z vzklikanjem pomikati po ulicah. Mnogi so nosili tablice z napisi „Dol z vojno“, „Živio Wilson!“ Demonstranti so skušali prodreti do Wilsonovega stanovanja. V Rue de Raonne se jim je posrečilo prodreti policijski kordon, zavrnili jih je pa republikanska garda pred predsednikovim stanovanjem. Sprevod se je nato proti večeru pomikal proti Place de la Republique, kjer so demonstrirali z vzklici „Živel mir! Dol z vojno!“ Prepevali so tudi delavsko pesem.

Naša stvar pri mirovni konferenci. Naš narod mora stopiti pred mirovno konferenco čvrst in zaveden svojih pravic. Pokazati moramo, da je v nas moč, katere ne more premagati nobena sila in naj pride od koder hoče. Zato pa je potrebno, da smo složni v organizaciji svoje države. Če bomo imeli pri tem zadovoljiv uspeh, je to najboljša garancija za ohranitev edinosti v novi državi. Le tedaj, če bomo edini, moremo upati, da bomo imponirali pred svetom. Najboljša diplomacija ne zmore ničesar, ako ni za njo močne volje naroda, katerega zastopa!

Nova italijanska nasilja. Italijanski gubernier za zasedeno Primorsko in Notranjsko je izdal naredbo, s katero se kaznuje z zaporom do petih let in z denarno globo do 5000 lir, kdor bi s kakoršnimkoli sredstvom ustvarjal pomisleke proti interesom združenim z vojaško in politično situacijo Julijske Benečije, določene po okupaciji kraljevske vojske, ali kdorkoli bi z besedami ali čini žalil simbole ali osebe, ki predstavljajo take interese. V bolj težkih slučajih se more zapor raztegniti na 8 let. Po tej naredbi lahko spravijo Lahji v luknjo vsakega, ki — kihne.

Neizpolnjena dolžnost.

Ko človek potuje po Kranjski, vidi na vseh postajah srbske straže in mora se nehote vprašati: Kaj pa delajo naši domači vojaki, da ne vrše te službe, ki bi jo morali vršiti po svoji dolžnosti oni? Odgovor na to vprašanje je zelo enostaven: Kranjski vojak, ki bi moral vršiti službo, ki jo sedaj vrši srbski vojak, sedi doma pri ženi in se greje za pečjo.

To je zelo žalostna slika iz dobe našega osvobođenja. Štiri leta je naš vojak krvavel na vseh mogočih bojiščih, nele v Evropi, marveč tudi v Aziji in Afriki za tuje koristi, boril se je tudi proti svojim lastnim bratom, ker so tako zahtevali njegovi prejšnji gospodarji, ki so ga izmagovali do kosti. Sedaj pa, ko bi moral braniti svojo lastno zemljo in mlado svobodo svoje domovine, je vrgel puško v koruso ter tekkel domov, da se greje za pečjo. Žrtvoval se je za svoje zatiralce, poslušal je zapovedi svojih trinogov,

ki so ga pošiljali v smrt zato, da bi njegove brate in sinove še bolj zaslužili, ne sluša pa zapovedi svoje domovine, ki ga kliče v obrambo njegovih lastnih interesov.

Mi razumemo popolnoma duševno in telesno razpoloženje našega vojaka. On je izmučen, ubit duševno in telesno, odpovedali so mu živci tako, da je po tolikem prestopanju gorju izgubil duševno ravnotežje. Toda tudi srbski vojak je trpel. Že sedem let je srbski vojak v vojni in pretrpel je neizmerno gorja. Moral je zapustiti svojo domovino, kjer sta mu nemški in madžarski barbar razrušila dom, umorila svoje. In ko je ta srbski vojak po treh letih pregnanstva zopet osvobodil svojo domovino, je hitel mimo svojega razrušenega doma, ne da bi se ustavil ter pogledal, kateri njegovih dragih so še pri življenju. Stresel se je, vzravnal glavo in hitel dalje, kamor ga je zvala dolžnost. Ta dolžnost ga je klicala na pomoč severnim bratom, ki te dolžnosti ne poznajo, ali nočejo poznati. Slovenski vojaki! Ali se ne sramuješ, da mora izmučeni srbski vojak vršiti dolžnost, ki bi jo moral vršiti ti? Vendar nočemo delati nikomur krivice in zato moramo priznati, da delajo naši slovenski vojaki na Štajerskem in Koroškem častno izjemo. Toliko v Mariboru, kolikor v Celju se prijavlja več vojakov, nego jih rabijo. Isto bi bilo želeli, da si kranjski vojak vzame za vzgled tudi svojega obmejnegov tovariša, ako mu že ne zadošča izgled srbskega tovariša.

Zagreb proslavlja regentov rojstni dan.

Zagreb, 17. decembra. (Izv. por.) Danes je bil na izredno slovesen način proslavljen rojstni dan prestolonaslednika Aleksandra, prvič odkar je prevzel regenstvo v ujedinjeni Jugoslaviji. Vse mesto je bilo okrašeno s srbskimi, hrvatskimi in slovenskimi zastavami. Po ulicah je vladalo živahno vrvenje. Ob 9. dopoldne je slavil nadškof dr. Ante Bauer na Kaptolu slovesno cerkveno opravilo, kateremu so prisostvovali najodličnejši zastopniki civilnih in vojaških oblasti z banom Mihalovičem na čelu, dalje člani Narodnega veča, župan dr. Srkulj z občinskim svetom, šolska in vseučiliška mladina. Pred kaptolsko cerkvijo se je zbrala nebrojna množica.

Po končani maši je bila na Jelačičevem trgu impozantna parada vse zagrebške posadke. Tisočglava množica je prisostvala temu krasnemu prizoru. Nad pol ure so defilirale čvrste čete reorganizirane narodne vojske mimo tribune, ki je bila postavljena pred Jelačičevim spomenikom za načelnike vlade, za francoske in ameriške goste. Parada je pokazala, da je reorganizacija narodne vojske v Zagrebu povsem dovršena in na praktičnih temeljih izvedena. Nekdanji srbski in oddelki nekdanje avstroogrške armade so že povsem pomešani. Obleka je prikrojena na ta način, da je podobna srbski. Občinstvo je s posebnim navdušenjem in živahnostjo pozdravljalo oddelke jugoslovanskih legij, ki so korakale v vzornih vrstah.

Velike parade se je udeležilo nad 5000 vojaštva vseh vrst: pehota, topničarstvo, kavalerija i. t. d.

Opoldne je bil v banski palači na Markovem trgu slovesen sprejem. Pred dvorcem je igrala godba domobranskega pešpolka št. 25. Ko je godba zaigrala srbsko „Kolo“, je na trgu zbrana množica začela plesati kolo. Pridružili so se jim srbski častniki in priprosti vojaki. Vedno večje množice so se udeležile plesa, pridružili so se jim ameriški in francoski gostje. Plesa na Markovem trgu se je naposled udeležil ban dr. Mihalovič sam v družbi hrvatskih odličnjakov v narodni magnatski gala uniformi. Splošno se je opazilo, da je ban plesal z neko gospodično, ki je bila svoj čas obtožena veleizdaje. Ko je bilo „Kolo“ doigrano, je dvignilo občinstvo bana na rame ter mu privedilo iskrene ovacije. Ban je povabil vse prisotne brez razlike stanu, odličnjake, inteligenco, meščane, delavce, častnike in vojake

v veliko dvorano banskega dvorca, kjer so nadaljevali „Kolo“. Med prebivalstvom je zavladalo slavnostno razpoloženje, ko je videlo, da je demokratsko mišljenje razdrlo zadnje ostanke privilegijev, da je ideja pobratimstva trdna vez do končne zmage.

Ves čas je domobranska godba igrala razne jugoslovanske narodne himne. V banskem dvorcu je občinstvo prirejalo burne manifestacije kralju Petru, Aleksandru in Jugoslaviji!

Dnevne vesti.

Rojstni dan regenta Aleksandra. Dne 17. decembra je praznoval regent Aleksander svoj rojstni dan. Narodna vlada mu je odposlala ob tej priliki sledečo brzojavno čestitko: Njegovi Kraljevi Visokosti regentu Aleksandru, Beograd. Narodna vlada SHS. v Ljubljani sporoča Vaši Kraljevi Visokosti ob priliki Vašega rojstnega dneva najprisrčnejše čestitke. Ko praznuje slovenski narod prvokrat Vaš rojstni dan, izreka iskreno željo, naj Vam dodeli Bog mnogo let srečnega in blagoslovljenega vladanja. — Predsednik Pogačnik.

Rojstni dan našega regenta Aleksandra se praznuje danes v ljubljanski stolnici s slovesno službo božjo, katere se udeležijo Narodna vlada in njeni uradi.

Ljubljanski škof je poslal ob priliki narodnega praznika prestolonasledniku Aleksandru v svojem, v imenu duhovščine in v imenu katoliškega slovenskega ljudstva brzojavko, v kateri je izrazil svojo in imenovanih udanost.

Cankarjev večer. Delavsko izobraževalno društvo „Svoboda“ priredi v sredo 18. decembra 1918 Cankarjev večer v veliki dvorani „Mestnega doma“. Uvodne besede govori Alojzija Štebljeva. Recitacije iz Cankarjevih del: Oton Zupančič in Fran Albrecht. Začetek točno ob 8. zvečer. Vstopnina; za nečlane sedeži 1 K, stojišča 60 vin. Članstvo in dijaštvo vstopnina prosto.

Slovenski pisatelji in umetniki v Ljubljani so prejeli sledeče pismo: Narodni svet v Poljčanah razbolesten iz sile duše jadicuje nad izgubo enega največjih sinov Jugoslavije Ivana Cankarja, ki je po svetem delu za prosvitljenje naroda, prerano preminul. Kraljevi Nar. Svet Poljčane, dne 14. decembra 1918. Fr. Rožman, podpreds., Alb. Spreitzer, tajnik, J. Grlic, blagajnik, Svetlin Jož., Prešeren Simon, Nesiak Fr., Hauptman Ivan, odborniki.

Poziv! Za okupirano ozemlje potrebujemo točnih informacij glede sedanjih razmer, dalje glede vseh kulturnih društev, političnih in gospodarskih organizacij. Statistika naj bo kolikor mogoče točna tudi glede analfabetov. Poslati je treba ljudsko štetje iz leta 1910, oz. treba nam je podatkov najnovjšega datuma. Za vsako območje zase bi bilo dobro, da bi imeli v tem smislu natančna pojasnila. Kdor more podati kako pojasnilo, naj se zgleda v pisarni Narodnega sveta oz. v pisarni okupirano ozemlje, kjer dobi potrebne informacije.

Vojaški invalidi bodo še vsi mnovič poklicani k nadpregledu (superarbitraciji), kjer se jim bo na novo priznala invalidna pokojnina. Nadpregledna komisija bo v kratkem začela z nadpregledi, ki se bodo vršili za vse na Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Istriji bivajoče vojaške invalide pri vojnem dopolnilnem poveljstvu v Ljubljani. V prvo se pozovejo vsi tisti, katerim je bila že ali pa bo v kratkem ustavljena pokojnina, potem pa pridejo ostali na vrsto. Vojaški invalidi, ki še niso bili do sedaj pri nadpregledu in se zaradi v vojaški službi pridobile hibe, bolezni ne morejo preživljati sami ter se poleg tega nahajajo v slabih gmotnih razmerah ali celo v bedi, brez vsakih sredstev in podpore, se pozivljajo, da so pismeno in sicer potom okrajnega glavarstva ali orožništva prijavijo pri vojnem političnem poveljstvu v Ljubljani, ki jih bo potem čimprej vpoklicalo k nadpregledu v svrhu priznanja pokojnine. V prijavih, katerim naj se priloži — če le mogoče — zdravniško svidenilo, je natančno navesti: ime, čin, polk, rojstno in naborno leto, domovinsko občino, okraj ter bivališče.

Prijava častnikov. Vsi na Kranjskem stalno bivajoči neaktivni častniki, vojaški uradniki in praporščaki prejšnje skupne vojske, domobranstva in črne vojske naj takoj pisмено javijo „Vojnemu dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani“ sledeče podatke: ime, čin, polk, leto nabora ali prebiranja, rojstno leto, kraj in okraj, dalje pristojno občino in okraj, bivališče, svoj civilni poklic, letne dohodke, stan, ter število otrok. Poveljstvo II. vojnega okrožja.

Poverjenik za javna dela in obrt ing. V. Remec radi boleznijo do preklica ne sprejema strank.

Kaj pa z uradništvom? Narodna vlada je pričela počasi izdajati navedbe glede uradništva. A gospodom pri zeleni mizi Narodne vlade moramo povedati, da so pričeli delo od zadaj. Najnujnejša naredba narodne vlade je in bo ureditev plač državnim uradnikom in uslužbenem. Cela 4 in pol leta svetovne vojne so stradali, ali naj stradajo tudi se v

takezvani „demokratski“ Jugoslaviji? Uradnik 7. in 8. činovnega razreda živi danes pod težo neznosne dragine slabše, kot navaden vojak. Njemu da vlada — no saj mu privoščimo — hrano, stanovanje, obleko, perilo, z eno besedo vse, kar rabi za življenje, za poboljšek pa 5 K. Marsikateri državni uradnik bi danes rad zamenjal svojo usodo z ono vojaka. — Kako pa še-le žive uradniki od 11. do 9. činovnega razreda, pomožni uradniki in slugel? Ti ljudje naravnost stradajo in sveta naloga Narodne vlade je, da tu takoj pomaga. Uradniki, oklenite se svojih organizacij, organizirajte celokupne uradniške organizacije in kmalu nam ne bo potreba klečeplaziti, jadikovati in prositi, bomo lahko zahtevali!

Ne redimo gadov! Anton Galle, ki je kot oskrbnik premoženja (razpuščene) „Slov. Maticice“ zapravil skoraj vse njeno premoženje in to našo prvo kulturno institucijo pripravil na rob propada, je še vedno notar v jugoslovanski Ljubljani. Nad 120.000 Slovencev na Koroškem še danes nima svojega notarja, par tisoč ljubljanskih Nemcev in sicer po večini uradnikov, ki notarja sploh ne potrebujejo, ga pa ima. Ker ima navedeni nemški notar izmed 5 ljubljanskih notarjev skoraj največjo pisarno, je to žalosten dokaz, da se tudi našim ljudem še niso odprle oči. Ako si naša narodna vlada ne upa odpreti notarju Galletu vrat iz Jugoslavije, opozarjamo vsaj slovenske stranke, ki mu polnijo žepe, na tega škodljivca našega naroda.

Za bedno srbsko dečo, je došlo 17. t. m. sledeče: 79 kosov obleke, 5 parov čevljev, 47 m volnenega blaga ki ga je darovala tvrdka Hedžet i Koritnik in zopet večja vsota denarja. Od te je samo na „Slavčevi“ veselici nabrala gdč. Teja Prelog K 111330.

Štrajk v Trbovljah. V ponedeljek je izbruhnil v Trbovljah štrajk radi prehranjevalrazmer. Vršijo se poganjanja med stavkajočimi in Narodno vlado v Ljubljani.

Izpremembe v sodni službi.

Narodna vlada je odstavila: V Celju: ravnatelja jetnišnice Oskarja Kola, in jetniškega kontrolorja Alojzija Flaschka. V Mariboru: višjega deželno sodnega svet. Albert Kokola, deželno sodni svet. Viljem Kronasser, Avgust Rostok, dr. Herman Lorber in dr. Anton Torggler, okrajni sodniki: dr. Arnold Mally, dr. Bogomir Mathiaschitsch in dr. Viljem Traun, sodnik dr. Josip Pammer, avskultant dr. Friderik Gottscheber, pisarniški ravn. Andrej Frangesch, višji oficijal Ivan Schweiger, višji pisarniški predstojnik Karl Scheibel, višji ofic. Ivan Schweiger, kanclist Ivan Erjavetz, oficijanti: Rudolf Sebastianig, Josip Regula, Ivan Matscheg in Ivan Ultschnig, sodni siuga Josip Ganser in višji ravnatelj kaznilnice Alojzij Sardas. V Rogatcu: okr. sodnik in sodni predst. dr. Viktor Pavliček in okr. sodnik Karl Lobinger. Vsi navedeni razen dr. Pavličeka, vsled katerega se ukrep pridržuje, se stavijo na razpolago predsedstvu višjega dež. sodišča v Gradcu, odnosno višjemu drž. pravdništvu v Gradcu. Imenovana sta začasno v Mariboru: upravitelj kaznilnice Julij Fischer za vodjo kaznilnice; v Rogatcu: okr. sodnik Rudolf Potočnik za vodjo okr. sodišča. Dodeljeni, odnosno prestavljeni so začasno: višja deželno sodna svetnika v p. Anton Levec in Aleksander Ravnihar, oba v Gradcu, dež. sodni svetniki dr. Hinko Stepančič v Gorici, dr. Franc Peitler v Višnji Gori in Jakob Antloga v Logatcu, dalje okr. sodnik v p. Diego Ziegler k sodišču v Mariboru: okr. sodnik Ivan Vrančič v Ilirski Bistrici in sodnika dr. Gašper Stojkovič ter dr. Vladimir Orel, oba v Trstu, k dež. sodišču v Ljubljani; sodnik Kajetan Premerstein v Ljubljani k okr. sodišču v Logatcu in sodnik dr. Ivan Močnik v Litiji k okr. sodišču v Višnji gori s poverilom, da prevzame ta začasno vodstvo okrajnega sodišča. Sodniki in sodni predstojniki Ivan Vrančič v Ljubljani, dr. Fran Goršič v Kamniku in dr. Milan Geršak v Velikih Laščah so imenovani za deželno sodne svetnike preko sistemiziranega stanja na svojih sedanjih službenih mestih s pridržkom, da se njihov vrstni red v VIII. činovnem razredu doloži pozneje. Odvetnik dr. Žiga Vodušek v Trstu je imenovan začasno za okr. sodnika brez določene mesta s pridržkom, da se njegov vrstni red v VIII. činovnem razredu določi pozneje. Jurižu Krištofu, dež. sodnemu svetniku v Železni Kaplji, se

podeli naslov in značaj višjega deželno sodnega svetnika.

Uradni jezik vojaških oblastij SHS. Neka vojaška oskrbovalnica SHS dopisuje z drugimi vojaškimi oblastijami SHS. v nemškem jeziku. Uboga Jugoslavija! Kje je železna metla, da stori konec sličnim škandalom? Ako ta opomin ne bo zadostoval, povejmo imena prizadetih oblastij ter vsebino in številko dotičnih aktov.

Vabilo na sestanek dobrih Jugoslovancev v svrhu ustanovitve političnega društva za dobrobit majke Jugoslavije. Sestanek se vrši v četrtek dne 19. t. m. v gostilni pri „Mraku“, Rimska cesta št. 4 ob 8 zvečer (stekleni dvorana).

V Celju se vrši v nedeljo 22. decembra t. l. redni občni zbor obrtnega društva, na katerega dnevnem redu so točke, ki so v interesu vseh obrtnikov Jugoslavije. Ker so štajerski obrtniki, zlasti Celjani ob vsaki priliki pokazali svoje simpatije ljubljanskim obrtnikom in so se vsakega važnega zborovanja v večjem številu udeležili bi bilo umestno da se celjskim obrtnikom ob tej priliki vrne obisk in želeti je, da se večje število ljubljanskih obrtnikov omenjenega zborovanja kot gostje udeleže. Obrtniki, ki bi se radi temu pozivu odzvali, naj se zglase pri načelniku deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug Engelbertu Franchetti-ju, Dunajska cesta 20. Odhod iz Ljubljane v nedeljo zjutraj ob 7. uri, prihod v Celje ob 9.18. Odhod iz Celja ob 6.30 zvečer, prihod v Ljubljano ob 8.54 zvečer ali pa o polnoči.

Potovanje v Reko. Zagreb, 17. dec. (Lj. k. u.). Kakor poročajo z Reke, mora vsakdo, ki prihaja iz okupiranega ozemlja Reke in okolice, imeti prehodnico, vidirano po mednarodni policiji.

Čuden Slovenec je mariborski škof Natpotnik. Ne praznik narodnega ujedinjenja ni hotel opraviti slovesne službe božje. Izgovorjal se je, da kot rimsko-katoliški škof ne more moliti za pravoslavnega kralja. Razumemo, da kot bivši dvorni kaplan še vedno joče za Habsburžani!

Prehrana v Jugoslaviji. Naš poverjenik za prehrano menda nima drugega dela, kakor da se prepira po časopisju z onimi, opravičeno kritizirajo prehranjevalne razmere, ki vladajo sedaj pri nas. Pri tem se poslužuje starega avstrijskega sistema, da pridiguje ljudem — potrpljenje. Potrpljenje je lepa reč, toda v loncu se ne more dati in tudi ni človek sit od njega. Življenje je veliko dražje in to popolnoma po nepotrebnem. Zato kaj se je dvignila cena govejemu mesu na 8 kron, nam je popolnoma neumljivo, ko je vendar dosti živine in je ni treba oddajati več armadi. Kljub temu, da je toliko dražje, ga vendar ni dobiti v zadostni množini, da bi se mogel človek najesti. Živine je dosti, telet je dosti, toda vnovčevalnica za živino zadržuje še vedno mesarjem prosto kupovanje in jim konfiscira v mesto upeljano živino, dočim s tem podpira prekupce, neobrnike, ki koljejo živino in potem meso za drag denar prodajajo onim premožnejšim slojem, ki morejo plačevati visoke cene. Sirše vrste pa so odkazane, kakor na tistih 20 kgr na teden. — Tudi cena krompirja, ki ga je dosti, se je brez vsakega vzroka od lanskega leta dvignila za celo krono pri kilogramu. Toda če bi bil vsaj užiten! Tako pa se razdeljuje gnil in ves črn krompir, od katerega je komaj ena tretjina užitnega. Črna moka, ki se je zaplenila pri umiku avstrijski armadi, prodaja se kot nularca po isti ceni kot nularca. Kruh je poln smeti, slame in peska, da ni užiten in zdravju nevaren. V njem so vse mogoče zmesi, samo pšenice moke menda v njem ni. — Fižola, kaše ali ajdove moke Ljubljani sploh ni dobiti. Naš zaupnik iz ljubljanske okolice pa nam poroča, da imajo ljudje v ljubljanski okolici vsega tega dovolj in da bi radi oddali, toda nikdo teh živil ne prevzame, da bi jih oddal onim, ki stradajo v Ljubljani. Razmere so popolnoma po nepotrebnem slabše, kakor so bile pod avstrijskim birokratičnim režimom. Vsa ta dejstva kažejo popolno nepojmovanje naloge poverjenišva za prehrano, kakor tudi pomanjkanje smisla za odpravo nezdravih in brezsmiselnih odredb prejšnjih avstrijskih birokratov.

Sv. Lenart v Slov. gor. Česar so se vedno bali naši nemčurji — pravih Nemcev pri nas itak ni —, se je zgodilo. Takoj prve dni naše svobode smo očistili vse, kar je dišalo po nemškutarstvu. Slovenske gorice so sedaj res slovenske tudi na zunaj. Izginili so sledovi nemškega nasilstva, ki nas je tlačilo na naši lastni zemlji in nam odrekalo takorekoč celo pravico ekzistence. Oni, ki so nas zaničevali in tožili kot veleizdajnike, so danes ponižani in osramočeni. Sanjali so o velikem nemški Avstriji, pa so kar nenkrat podaniki velike jugoslovanske države. Marsikdo se je prelevil zopet v Slovenca, kakoršnega je rodila njegova mati. Mi nočemo nobenih oportunistov in posili — Jugoslovancev!

Da bi pa kdo delal dobiček iz naše svobode pa še celo ne! Jugoslovani smo bili vedno predobri z narodnimi kuščarji, zato nismo imeli prostora niti na svoji zemlji. Navsezadnje pa so nas hoteli še ločiti od naše Jugoslavije, kakor bi to stran Drave ne bilo nobenega Slovenca. Toda mi vemo, da ostanejo naše Slovenske gorice v Jugoslaviji in mi hočemo ostati zvesti stražarji svoje svobodne domovine!

Proč s šulferajnskimi šolami! Šulferajnske šole v črnomeljškem okraju in sicer na Maverlu, v Rodinah in Vrčicah so še vedno odprte. Dasi navedene šole obiskuje več kot polovico slovenskih otrok, se nikdo ne zgame, da bi se napravilo že enkrat konec temu ponemčevanju slovenske mladine. Kakor čujemo, učiteljstvo v navedenih šolah naravnost hujska mladino proti naši mladi državi. Otroci popolnoma slovenskih staršev iz Stražnega vrha načejo razumeti materinega jezika ter se ponajbolj, da jim je učiteljica v šoli povedala, da bo Jugoslavija kmalu konec in da bodo zopet zavladali Nemci. Opozorjamo merodajne kroge na navedene ponemčevalnice in pričakujemo, da se iste takoj zatvorijo oziroma nemško učiteljstvo nadomesti s slovenskim.

Glasovi iz občinstva.

Podpirajmo svoje ljudi! Iz krogov slov. obrtnikov nam pišejo: Žal, da delajo slovenski listi še danes reklamo za ljudi, ki so bili še pred tedni najbolj zagrizeni sovražniki našega naroda, ki so mu skušali škodovati na vse mogoče načine. Tako čitamo v nekem slovenskem listu oglas tvrdke Ivan Pirker & Co, (prejé Hans Pirker!) Bilo bi obžalovanja vredno, ko bi se slov. občinstvo opiralo na take anonce. Saj je vendar dovolj slov. obrtnikov na razpolago. Potem je neki Johann Stiploscheg, ki so mu bili še pred leti Slovenci tako ostudni, da jih ni mogel v Ljubljani prenašati ter jo je popihal v Gradec, od kjer se je že čez par tednov vrnil nazaj v Ljubljano, ker je videl, da se še vedno živi bolje med „windische Hunden“, nego med praškim „Edelvolkom“. Žalostno je samo, da smo ravno Slovenci tako nezavedni, da rajše podpiramo one, ki so nam še pred kratkim rezali kožo s telesa, nego svoje lastne brate. Zeleti bi bilo, da se tudi to spremeni. Pripomnimo še, da je imel Stiploscheg na svoji delavnici ves čas vojne samo nemške izzivalne napise.

Gospodarstvo.

Davčna prostost za častnike odpravljena. Zagreb, 17. decembra. (Lj. k. u.) Narodno Vjeće je izdalo naredbo, po kateri se odpravlja do konca tega leta davčna prostost, ki je pristajala častnikom po doslej veljavnih zakonih.

Razlastitev veleposestev. Kako potrebno in nujno je, da se v Jugoslaviji razlaste veleposestva in latifundije, naj dokažejo sledeče številke: V Hrvatski in Slavoniji so sledeče latifundije, ki njih sedanji lastniki niti ne stanujejo v deželi. Knez Odeschalchi 2200 oralov, Fridrik Habsburški 14000 oralov, knez Thurn in Taxis 70000 oral., grof Lato Pejacevich 22000 oral., grof Ivan Drašković 25000 oral., baron Guttmann 60000 oralov, Detninger 4000 oralov, knez Bathany 6000 oral. in dr. 8 tujih velikašev poseduje torej v Hrvatski in Slavoniji okoli 200000 oralov zemlje. To zemljo jim mora seveda obdelovati hrvatski in srbski seljak, a njegov znoj pripravijo ti plemeniti nemški knezi, grofje itd. v Budimpešti ali na Dunaju. Razume se, da mora na tak način naša domovina vedno bolj obubožati. Ko bi se pa ta posestva sparcelirala na mala posestva, bi se s tem ustvarilo 20000 samostojnih posestnikov, 20000 družin bi s tem dobilo svojo eksistenco in če računamo na družino 5 oseb, bi mogli naseliti samo na posestvih teh osmih tujih ali odtujenih plemenitašev 100.000 oseb. Tako je v Hrvatski; v Sloveniji imamo istotako polno takih veleposestev, ki se morajo istotako vrniti onemu, ki obdeluje zemljo, to je — slovenskemu kmetu.

Jugoslovani in Jugoslovanke!
Ne zabite srbske bedne dece!

Zadnje vesti.

Proslava rojstnega dne prestolonaslednika Aleksandra.

Beograd, 17. decembra. (Lj. k. u.) V proslavo rojstnega dne prestolonaslednika Aleksandra se je darovala v tukajšnji prestolnici slovesna zahvalna služba božja, kateri so prisostvovali načelniki civilnih in vojaških uradov itd.

Ministrska kriza.

Beograd, 17. decembra. (Lj. k. u.) Danes so se pričela pogajanja za rešitev ministrske krize v svrhu sestave definitivne vlade. Pogajanja pa so bila ovirana po svečanosti o priliki kraljevičevega rojstnega dneva in so zato danes le slabo napredovala. Kakor zatrjujejo v informiranih krogih, bode novo ministristvo obsegalo skoro vsa imena, ki so bila predvčerajšnjim objavljena. Definitivna odločitev pade v četrtek ali petek.

Koroški Nemci streljajo na jugoslovske častnike.

Celovec, 17. decembra. (Lj. k. u.-KB.) O aretacijah v Borovljah se uradno poroča: Po poročilu jugoslovskega poveljništva v Borovljah je nekdo iz hiše ustrelil na jugoslovskega častnika in ga lahko ranil. Nato so odvedli kot talce župana Ogrisa, tvorniškega ravnatelja Hoinjga, ravnatelja strokovne šole Kessnerja, davčnega upravitelja Höchla in nadučitelja Kusternigga. Po obvestilu jugoslovskega poveljništva so jih pa davi zopet izpustili.

Masaryk v Rimu.

Bern, 17. decembra. (Lj. k. u.-KB.) Davi je došel Masaryk v Rim; na kolodvoru ga je sprejel italijanski kralj. Izkazali so mu vse njemu pristajajoče izredne časti. Masaryk je s svojim spremstvom kraljev gost.

Praga, 17. decembra. (Lj. k. u.-KB.) „Bohemia“ poroča iz Libereca: Ob petih zjutraj so došle prve češkoslovske čete v Liberec in razorožile tamkajšnje vojaško stražo. Vojaško kolodvorsko stražo so Čehi nadomestili s svojim moštvo. Druga češka krdela so ob šestih zjutraj zasledla razna postopja ob mestni periferiji. Mir se ni kállil, ker je prebivalstvo sklenilo, da se v korakanju čeških čet ne bo protivilo.

Wilson v Parizu.

Paris, 17. decembra. (Lj. k. u.-KB.) Agence Havas poroča: Predsednik Wilson in žena njegova sta se šla davi izprehajati v boulenjskem gaju in dalje do Versaillesa. Medpotoma so jih nekateri spoznali in ju pozdravili z iskrenimi vzkliki. Po povratku je šel predsednik Wilson s predsednikom Poincaréjem in s spremstvom v svečanem izprevodu v Mestni dom. Mnogi je živahno pozdravljala oba predsednika. Čete so izkazale vojaške časti. Vojaške godbe so svirale ameriškansko himno in maršeljazo. Na Me-

stnem trgu je množica priredila predsedniku Wilsonu živahne ovacije. Neprenehoma pozdravljana sta vstopila oba predsednika v Mestni dom, okičen z zastavami. Ondi ju je sprejel predsednik mestnega sveta. Wilson je odgovoril na pozdravni govor predsednika Mestnega sveta: „Ameriškanski narod je bil tembolj ogorčen zaradi nepravilnosti te vojne, ker je vedel, kako so jo zakrivil. Ogrorna širina Oceana nas ni ovirala, da bi se preverili o nujnosti, udeležiti se vojne. Zedinjene države so se udeležile vojne, vedoč, kako globoke rane so zadobila pravna načela, pa tudi ker so načela osrednjih držav užalila srca, kakor tudi moja pravna načela. Predsednik je končal z izrazom veselja; da je mogel ugotoviti trdno zvezo mišljenja in idealov francoskega in velikega ameriškanskega naroda“. Nato so odšli v arkadno dvorano, kjer je bil pripravljen zajtrk.

Predsedniku Wilsonu so poklonili zlato kolajno, soprogi njegovi pa zlato brošo z diamanti. Predsednik se je vpisal v zlato knjigo. Na zahtevanje množice sta se pokazala Wilson in Pershing na balkonu. Pozdravili so ju z živahnimi ovacijami. Nato je obiskal predsednik Wilson predsednika Poincaréja v vojnem ministristvu. Mudil se je tam deset minut. Vozečega so pozdravljali ves čas. Naposled je Wilson sprejel Venizelosa.

Italijanska cenzura za zagrebške liste.

Bakar, 17. decembra. (Izvirno.) Italijani so uvedli cenzuro za vse zagrebške liste.

Aprovizacija.

Meso na rdeče izkaznice B. Stranke z rdečimi izkaznicami B prejmejo goveje meso danes dne 18. t. m. in v četrtek dne 19. t. m. v cerkvi sv. Jozefa.

Krompir za II. okraj. Stranke II. okraja prejmejo krompir danes dne 18. t. m. in v četrtek dne 19. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti.

Sveče za VII., VIII. in IX. okr. Stranke VII., VIII. in IX. okraja prejmejo sveče na rodbinske petrolejske izkaznice, zaznamovane s črko A, v četrtek dne 19. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti.

Listnica uredništva.

Gg. sotrudnike prosimo, naj blagovolijo pisati dopise s črnimol. Dopisi naj se pošiljajo izključno le na uredništvo „Jugoslavije“.

Listnica upravnistva.

Prijateljem našega lista. Od mnogih strani se nam je izrazila — ustmeno in pismeno — želja, naj bi list izhajal v večji obliki. To je tudi naša želja, toda vsled pomanjkanja papirja in tehničnih zaprek, pa nam sedaj to ni mogoče. Kakor hitro pa nastopijo normalne razmere, se list prav gotovo poveča. Za sedaj pa prosimo svoje prijatelje, naj nas podpirajo s tem, da agitirajo, da se bo list čimbolj razširil.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, mavec (gips), mastnec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinnej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to strogo spajajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

A. ZANKL SINovi, LJUBLJANA.

Ceniki se za čas vojske ne razpošiljajo.

Vid Bratovž

Zaloga pohištva
Ljubljana
Marija Terezija cesta 13
(Kolizej)

Vid Bratovž

15-3

Stanovanje s pohištvo ali brez njega išče urednik „Jugoslavije“. Prijave prosimo na naše uredništvo, Stari trg 19 ali na naše upravnistvo, Marijin trg št. 8. 18

Invalidom v Ljubljani in po vseh večjih krajih širom naše države se nudi s prodajanjem dnevnika „Jugoslavija“ lep stalen zaslužek. Pojasnila daje upravništvo v Ljubljani, Marijin trg 8. 19

Kupim dobro ohranjen pisalni stroj. Poudbe pod „Pisalni stroj“, Ljubljana, poštni preda! 74. 21

Aleks Götzi podobar in pozlatar ima svojo delavnico še vedno v Lasnikovi hiši, a vhod ni več z Marijinega trga temveč z Wolfove ulice št. 1. 8 3

Raznašalce in raznašalke ter kolporterje za Ljubljano in predmestja sprejema upravništvo „Jugoslavije“. 14

Prodajalce za dnevnik Jugoslavija sprejemamo po vseh večjih krajih. Ker je dovoljena prosta kolportaza (svobodno razširjenje) sme naš dnevnik vsakdo prodajati. Agilnim osebam se nudi lep zaslužek. Priglasite se na upravništvo Jugoslavije. 10 3

Poverjenike za nabiranje naročnikov za „Jugoslavijo“ sprejemamo po vseh večjih krajih. Dovoljena je prosta kolportaza (svobodno razširjenje) in sme torej vsakdo, seve kdor je od nas pooblaščen za to — nabirati naročnike. Agilnim osebam se nudi lep zaslužek. Priglasite se na upravništvo Jugoslavije. 11 4

4. prosinca 1919

?

Umetniška noč!

Uradnico, ki zna strojepis in knjigovodstvo, sprejme upravništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8. 21

Zgubil se je 13. t. m. mlad psiček bel z rujavim ušesom in pristrženim repom. Kdor bi o njem kaj vedel, naj to sporoči proti nagradi na Starem trgu št. 3 v trgovini. 19

Najpomembnejše prostore za plakatiranje v Ljubljani in vseh predmestjih ima 9 3

zavod za reklamo in snaženje

Al. Matelič

Ljubljana, Kongresni trg št. 3/1.

Lepa božična darila!

FR. ČUDEN!

Prešernova ulica

zlate, srebrne ure, briljanti, velika izbira srebrnih okraskov, posebno lepi svečniki i. t. d. Vabi na ogled in se priporoča tvrdka Čuden. 3 15-4

Kurentov album.

Zvezna tiskarna v Ljubljani je izdala humorističen almanah „Kurentov album“, ki vsebuje mnogo zanimivih šaljev, pesmi, črtic in smešnic. Album ima tudi mnogo humorističnih slik najboljših slovenskih slikarjev. 13

Smeto trdimo, da še nobena knjiga pri nas ni vzbudila toliko zabave in smeha kot ravno ta album. Kdor hoče za nekoliko trenutkov pozabiti moreče skrbi sedanosti, kdor rabi razvedriti ter se želi zopet enkrat od srca nasmejati, naj ga naroči. Stane 4 krone 20 vinarjev.

Naročnina se pošilja na upravništvo „Kurenta“ v Ljubljani, Marijin trg št. 8.